

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 18/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om granskning av bildpro- gram

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om granskning av bildprogram (RP 176/2006 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Tuula Lybeck, undervisningsministeriet
- barnombudsman Maria Kaisa Aula, barnombudsmannens byrå
- direktör Matti Paloheimo, Statens filmgranskningsbyrå
- PsD, specialmedarbetare Anu Mustonen, Mannerheims Barnskyddsförbund
- ordförande Vesa Artman, Suomen Peliohjelmisto- ja Multimediayhdistys Figma ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om granskning av bildprogram ändras. Åldersgränsklassificeringen i lagen ändras genom att en ny åldersgräns på 13 år införs, genom vilken Statens filmgranskningsbyrå kan godkänna ett bildprogram för visning och spridning bland personer som fyllt 18, 15, 13, 11 och 7 år eller personer i alla åldrar. Det föreslås dessutom att lagen ändras så att åldersgränserna enligt lagens 8 § inte längre iaktas som rekommenderade åldersgränser i anteck-

ningarna om ogranskade interaktiva bildprogram.

Samtidigt införs bestämmelser om inspektion i tillsynssyfte. Granskningsmyndigheten ska kunna utföra eller bemyndiga en annan myndighet att utföra inspektioner i distributörens lokaler och kontrollera att bildprogram som sprids har sådana anteckningar som överensstämmer med lagen om granskning av bildprogram.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Syftet med propositionen är att bättre än hittills kunna tillgodose de olika utvecklingsskedena hos barn och ungdomar när bildprogram godkänns för visning och spridning bland minderåriga. Utskottet anser propositionen vara behövlig och tillstyrker lagförslaget.

Utskottet vill se att den nya åldersgränsen K 13 införs i åldersgränsklassificeringen av bildprogram utöver de nuvarande åldersgränserna K 11 och K 15. Mellan åldersgränserna 11 och 15 finns det barn i olika utvecklingsskeden. Det blir lättare att avgöra den rätta åldersgränsen om klassificeringen blir mer graderad.

Det är också motiverat att införa bestämmelser om att det på bildprogrammen eller i samband med dem klart och tydligt antecknas vilken den rekommenderade åldersgränsen är för ett ogranskat interaktivt bildprogram. Med hjälp av symboler får köparen veta hurdan material som spelet innehåller. Anteckningen svarar också på frågan varför en viss åldersgräns eller rekommenderad åldersgräns har fastställts för produkten.

Utskottet anser det vara viktigt att effektivt informera om åldersgränserna. Det bör också meddelas varför en viss åldersgräns har fastställts för ett visst bildprogram. Det är nödvändigt med mer information, upplysning och kampanjer om den förpliktande regleringen av åldersgränser. Informationen ska i synnerhet nå ut till föräldrarna men också till personer som arbetar bland barn på daghem, i skolor, inom ungdomsarbetet och i frivilligorganisationer.

Det är enligt lag tillåtet att visa ett bildprogram också för ett barn som är två år yngre än den tillåtna åldersgränsen för ett program, om barnet har sällskap av en person som fyllt 18 år. Den egentliga åldersgränsen, som filmgranskningsbyrån fastställer, är dock den åldersgräns som granskningsmyndigheten bedömt vara nödvändig för skyddet av barnen. Sakkunniga har framhållit att den s.k. åldersflexibiliteten kunde slopas helt och hållet. Åldersflexibiliteten, som omfattar två år, fördunklar åldersgränsernas be-

tydelse för skyddet av barnen. För att föräldrarna på goda grunder ska kunna bedöma om t.ex. en nioåring kan se en K 11-märkt film måste de själva se programmet på förhand. Det är ofta inte möjligt. Visserligen har åldersflexibiliteten också ansetts vara behövlig för att varje barns individuella utveckling ska kunna beaktas, speciellt i de yngre åldersgrupperna. Samma flexibilitetsbestämmelse avser att betona föräldrarnas ansvar. Utskottet understryker att föräldrarna nog bör överväga om det finns skäl att använda åldersflexibilitet, för de individuella skillnaderna är stora när det gäller hur känsliga och långt utvecklade barnen är.

Den gällande lagstiftningen om åldersgränser är ganska heterogen och komplicerad för medborgarna. I Finland diskuteras filmernas åldersgränser tidvis mycket. Barnens föräldrar kan få uppfattningen att frågan är kontrollerad. Men det är vilseledande, för de åldersgränser som filmgranskningsbyrån fastställer försvinner på sätt och vis när filmen visas i tv, där endast åldersgränserna K 15 och K 18 används. Utskottet anser att gränserna bör vara bindande oavsett teknologi, alltså oberoende av om programmet är t.ex. en film, ett tv-program, en videinspelning, ett on-demand-bildprogram eller ett datorspel. Sakkunniga har föreslagit att utgångspunkten kunde vara det paneuropeiska åldersgränssystemet för datorspel PEGI (Pan European Game Information), som informerar om åldersgränser såväl som innehållet i spelen. I lagen om granskning av bildprogram är grunderna för skadlighet endast våld, sex och skräck, men PEGI-klassificeringen inbegriper utöver dessa också svordomar och annat dåligt språk, droger och diskriminering. EU:s televisionsdirektiv innehåller för sin del viktiga barnskyddssynpunkter på t.ex. reklam. I sitt utlåtande (KuUU 8/2006 rd — U 14/2006 rd) framhåller utskottet särskilt att regleringen av reklamen också bör gälla marknadsföring av audiovisuella beställtjänster till barn.

Utskottet vill också se att lagen kompletteras med en ny 14 a § som föreskriver att gransk-

ningsmyndigheten har rätt att utföra inspektioner i distributörens lokalteter för att konstatera att bildprogrammen har lagenliga anteckningar. Genom en effektiviserad kontroll i efterhand är det meningen att tillgodose barnskyddsaspekterna i granskningen och förebygga distribution av material som strider mot 17 kap. 17 § och 18 § i strafflagen. En effektiviserad kontroll i efterhand kan minska de skador som barnen får genom att se bildprogram som inte lämpar sig för deras utvecklingsskede. Sådana skador är bl.a. nervositet, mardrömmar och rädslor.

Utskottet anser det vara viktigt att följa upp konsekvenserna av den nya åldersgränsen. Dessutom bör förslag och beslut som är viktiga ur

barnskyddssynvinkel beredas i samråd med de berörda organisationerna.

Detaljmotivering

24 §. (Ny). På grund av bestämmelserna om identifiering av den som utför en inspektion föreslår utskottet ett bemyndigande att utfärda förordning.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår kulturutskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Lag

om ändring av lagen om granskning av bildprogram

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 25 augusti 2000 om granskning av bildprogram (775/2000) 8 § 1 mom. och 12 § 1 mom. samt
fogas till 24 § ett nytt 2 mom. samt till lagen nya 14 a, 14 b och 22 a § som följer:

8, 12, 14 a, 14 b och 22 a §
(Som i RP)

24 § (Ny)

— — — — —
Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om identifiering av den som utför inspektioner enligt 14 a och 14 b §.

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

KuUB 18/2006 rd — RP 176/2006 rd

Helsingfors den 8 december 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
vordf. Sade Tahvanainen /sd (delvis)
medl. Esko Ahonen /cent
Hanna-Leena Hemming /saml (delvis)
Sinikka Hurskainen /sd (delvis)
Tuomo Hänninen /cent
Tatja Karvonen /cent
Rauno Kettunen /cent

Minna Lintonen /sd (delvis)
Mikaela Nylander /sv (delvis)
Kirsi Ojansuu /gröna
Seppo Särkiniemi /cent
Marja Tiura /saml
Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /saml
Unto Valpas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.